

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

ОБҐРУНТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СПОРТИВНИХ СУДДІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЯКІСТЬ ТА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ СУДДІВСТВА МЕТОДОМ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

Гордєєва С.В., старший викладач, **Хижняк А.А.** кандидат психологічних наук, старший викладач (khyzhniak21@nubip.edu.ua).

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Суддівська діяльність різноманітна багатьма аспектами, які важливі та можуть впливати на хід спортивних змагань високого класу. Усі характерологічні особливості суддів впливають на стиль та результат суддівської діяльності. У сучасному суспільстві спорт посідає особливе місце і робить наше життя багатшим і змістовнішим. Він дає нам здоров'я, радість спілкування, сприяє фізичному і духовному розвитку, вчить співпереживати, допомагає знімати стресові стани, зміцнює нервову систему, приносить позитивні емоції. Численні змагання зі спортивних ігор мають істотне значення в залученні до регулярних занять фізичною культурою і спортом дітей, підлітків і молодих людей. У зв'язку з цим необхідні правильна організація і професійна якість суддівства змагань. Треба звернути увагу також на тих людей, за допомогою яких ця діяльність здійснюється повною мірою. Дуже часто те, що ми вважаємо другорядним, є головним. У цій статті звернено увагу на діяльність спортивних суддів з гандболу, їх вплив на процес змагальної діяльності та порозуміння зі спортсменами і тренерами [2]. Судді є важливими дійовими особами в спорті. Вважається, що вони повинні бути не тільки байдужими реєстраторами ходу змагань і порушення правил, але і вихователями гравців. На них часом лежить колосальна відповідальність у визначенні переможця не тільки в окремій зустрічі, але і всієї першості. Від них багато в чому залежить видовищність [1].

Цікавим є розгляд суддівства таких видів порту, де результати визначаються виключно методом експертних оцінок, а це досить багато видів спорту різного спрямування. Сюди відноситься фігурне катання та танці на льоду, художня та спортивна гімнастика, синхронне плавання, всі види хореографії тощо. Якщо поглянути на цю ситуацію з іншого (не звичного, для спортивного буденного розуміння) ракурсу, то можна побачити, що результати техніко-тактичних дій спортсменів високого класу, та результат всього змагання цілому, залежить від суб'єктивних вражень та оцінок ряду суддів.

Звідси, виключно актуальним, і майже не дослідженим в науковій літературі є вивчення впливу індивідуально-психологічних аспектів суддів які судять змагання методом експертних оцінок.

Однією із перших актуальних завдань цього наукового спрямування є обґрунтування індивідуально-психологічних характеристик спортивних суддів, які можуть мати вплив на якість та об'єктивність суддівства методом експертних оцінок.

Нами було використано метод контент-аналітичного дослідження, результатами якого стало виділення ряду індивідуально-психологічних характеристик спортивних суддів. До таких характеристик відносяться:

- Самооцінка і сприйняття власної особистості;
- Тип темпераменту;
- Акцентуації характеру;
- Ригідність або лабільність мислення;
- Рівень розвитку емоційно-почуттєвої сфери (а саме: настрої, афекти, почуття);
- Категорія світосприйняття особистості;
- Рівень розвитку професійних якостей.

Ґрунтовне контент-аналітичне дослідження наукової літератури дало змогу виділити ці сім основних індивідуально-психологічних характеристик особистості, які впливають на об'єктивність оцінки спортивних суддів.

Кожна з цих індивідуальних характеристик має фундаментальне значення для побудови повноцінної особистості спортивного судді. І недостатній розвиток тих або інших характеристик, або деструктивні зміни в певних характеристиках та їх функціонуванні, призводить до зміни в свідомості особистості. Що в свою чергу веде до викривлення сприйняття спортивним суддею техніки, тактики спортсмена що змагається, а також, відчуття естетичних якостей, стилю та багато інших характеристик, які підлягають суб'єктивній оцінці спортивним суддею.

Висновки: Розгляд впливу індивідуально-психологічних аспектів суддів які судять змагання методом експертних оцінок, є виключно актуальною тематикою для подальших досліджень, по причині її недостатньої вивченості та висвітлення в науковій літературі.

Перелік посилань:

1. Гринь О.Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів: навч. посіб. Олімпійська література, 2015. 276 с.
2. Куруч, А. О. Психологічні особливості акцентуації характеру спортивних суддів А. О. Куруч // Інсайт : психологічні виміри суспільства : матер. міжнар. конф. / ред. кол. : І. С. Попович, С. І. Бабатіна, І. Р. Крупник та ін. – Херсон : ВД «Гельветика», 2019. – Вип. 1(16). – С. 164-166.
3. Психологія фізичного виховання та спорту : навчально-методичний посібник / І. В. Іваній, В. М. Сергієнко. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. – 204 с.